

Sonnetten bij de tijd

Sonnetten bij de tijd

RIKKERT ZUIDERVELD

/ark media

eo

Sonnetten bij de tijd
Rikkert Zuiderveld

ISBN 978-90-338003-29-1
NUR 714
C-NUR 025

Ontwerp omslag: Marcel Flier, studiosijl.nl
Opmaak binnenwerk: Coco Bookmedia

Een uitgave in samenwerking met de EO.

De meeste sonnetten in deze bundel zijn eerder verschenen. 'Aerpels' is geschreven voor de Maatschappij van Welstand in Brabant; 'Bloedrood' voor International Justice Mission (tegen vrouwenhandel); 'Coulissenlandschap', 'Onderweg' en 'Wat mij te boven ging' voor Tear Fund; 'Kristal' en 'Hoe zacht een mens kan vallen' voor Visie; 'Loopgraaf' voor *De Nieuwe Koers*; 'Populisme' bij een kinetisch kunstwerk van Jelle Korevaar.

De overige sonnetten zijn geschreven voor NPO Radio 1 en het *Nederlands Dagblad*, of als 'vrij werk'.

© 2022 UITGEVERIJ ARK MEDIA – LEEUWARDEN
Alle rechten voorbehouden

Ark Media is onderdeel van Royal Jongbloed Publishing

www.royaljongbloed.com

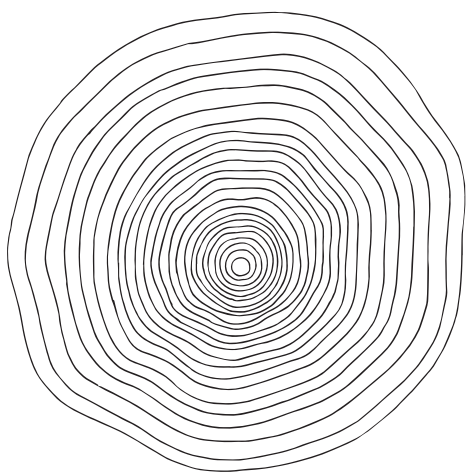
Aan de lezer

Een woord vooraf: gewoonlijk zijn sonnetten
een zaak van serieuze poëzie,
van dood en leven, liefde, nostalgie,
en alles moet voldoen aan strenge wetten.

Voor grote dichters zijn die echt een must,
maar kunnen weleens knellen, als een keurslijf,
met als gevolg dat ik ook graag 'light verse' schrijf
wanneer ik door de muze word gekust.

Daarbij maak ik maar weinig onderscheid.
Het doel is: u wat variatie bieden
van droom en daad, van fantasie en feit,

geschiedenis en actualiteit.
Zo'n mooie combinatie heet 'hybride',
dat klinkt wel goed. En aardig bij de tijd.

Aerpels

(De aardappeleters)

Voor alles is een ruimte en een tijd,
en wie zijn kostje bij elkaar moet schooien
met ploegen, tarwe zaaien, aerpels rooien,
leeft met het land in lotsverbondenheid.

Met elke dag dit karige rantsoen,
een kleine kring met vaste rituelen.
Er is voldoende ruimte om te delen:
dat is wat armoedzaaiers zoal doen.

Wij schuiven zwijgend aan rondom de lamp,
de binnencirkel. Aan het raamkozijn
vriest winterkou, de avond valt al vroeg.

Eén pan voldoet. En de vertrouwde damp
verwarmt ons hart, ons knoestig samenzijn.
Schuif aan, mijn vriend. Ook weinig is genoeg.

Als God in Frankrijk

‘Als God in Frankrijk’ is: een koele wijn,
een zwoele zomer, kinderen met ijsjes,
een pleintje vol met kortgerokte meisjes,
hun blote voetjes in de dorpsfontein.

Ik fiets de berg op, hijgend als een paard,
tot aan de top. Dan kijk ik rond, tevreden,
en even later suis ik naar beneden,
het was het zware stoempen meer dan waard.

En dan weer lui en languit naast mijn vrouw,
ze lacht en knoopt haar zomerbloesje open.
Ik waan mij zonnekoning, hemelsblauw,

door aan mijn sterfelijkheid voorbij te lopen.
Ik denk: als God in Frankrijk wonen zou,
zou ik er ook een tweede huisje kopen.

Alstublieft

Hier hangt een sprakeloze duisternis
en witgehelmden engelen omringen
de herberg, waar ik slaap-maar-zacht zou zingen
omdat er weer een kind geboren is.

Maar deze nacht is nergens stil en heilig,
er kruipt een oude schaduw langs de maan:
Herodes trekt zijn nieuwe kleren aan,
geen kind is in zijn kribbetje nog veilig.

Ik moest maar eens wat kerstcadeautjes kopen:
een schoon geweten en een frisse blik,
twee nieuwe ogen of een ander ik.

Dag herbergier, doet u de kast maar open.
Een kilo onschuld en een pond geliefd,
mag het een onsje meer zijn alstublieft?

Alzheimer

Ik ben alweer behoorlijk up-to-date
en ken de herkomst van de meeste dingen,
maar kan mijn angst maar nauwelijks bedwingen,
ik hoop dat ik het strakjes niet vergeet.

Mijn hersenpan is redelijk compleet,
ik kan nog uit m'n hoofd mijn liedjes zingen
van hoop en liefde, van herinneringen:
de eerste schaatsen waar ik ooit op gleed.

De schoonheid van het eerste winterkleed,
de ganzen, hoe ze langs de hemel gingen,
hoeveel ik liefhad, wat ik ooit misdeed.

Mijn God, laat mij die koude dans ontspringen,
als ik dit alles later nog maar weet.
Ik wil mijn zoon niet vragen hoe hij heet.

Archeologie

Wij schrijven thans het jaar vijfduizendtien.
Bij werkzaamheden aan de nieuwe haven
heeft men een oude tempel opgegraven
met resten van tribunes, zo te zien.

Ooit heeft hier een enorm gebouw gestaan
waaraan wij kunnen zien hoe in 't verleden
het mensenvolk zijn goden heeft aanbeden
en ook hoe die beschaving is vergaan.

Er stonden nog twee palen overeind,
verbonden door een net. En naar het schijnt,
een halfvergane voetbal in het gras.

Daarnaast een hoge toren, vol met munten
en wat inscripties over rentepunten.
Je ziet hoe primitief dat volkje was.

Beeldenstorm

Wij zijn door de geschiedenis gevormd.
Het beeld van ons koloniaal verleden
geeft voor verering absoluut geen reden,
vandaar dat men nu driftig beeldenstormt.

De helden moeten een voor een verdwijnen
van straten, tunnels, overal vandaan.
De vraag is wie er in hun plaats mag staan
in standbeeldvorm, in parken of op pleinen.

De meest recente beelden in ons land
zijn van een drugsverslaafde muzikant,
een aangeschoten Amsterdamse zanger

en van een Rotterdamse ijdeltuit.
Is een van hen een goede plaatsvervanger?
Een standbeeld? Lieve mensen, schei toch uit!

Begin

Ik huilde, zoals iedere beginner,
toen ik vanuit het niets ter wereld kwam,
het niet-bestaan waarvan ik afscheid nam:
een eeuwigheid die ik mij niet herinner.

Dit leven kreeg ik lief: een godsgeschenk,
een lichtheid die een mens niet los wil laten.
De kosmos zit al vol met zwarte gaten,
een zwaarte waar ik liever niet aan denk.

En als ik ga: heb ik iets terug te geven?
Wat ben ik, een terloopse tussenzin,
een enkel woord ten dode opgeschreven?

Vertaal mij dan terug naar het begin:
nog eenmaal in een wereld zonder einde
geboren worden in de eeuwig zijnde.

Belastingplicht

Wat houd ik van dit nieuwe kabinet!
Het heeft een kloek en wijs besluit genomen:
men is mij aardig tegemoet gekomen,
mijn financiële plaatje is gered.

Ik hoefde niet zo heel lang aan te dringen,
ik vroeg hun in een vriendelijk bericht:
ontsla mij toch van mijn belastingplicht,
of anders stop ik per direct met zingen.

‘O nee toch,’ riep men, danig overstuur,
‘jij bent ons muzikale wonderkind,
de trots van onze Hollandse cultuur,

een held, een rolmodel, een cultfiguur,
van jou wordt geen belastinggeld geïnd.’
Zo zie je maar: de muze overwint.

Beste migrant

Beste migrant! Ik wens u alle goeds.
Ik hoop maar dat u snel zult integreren
en ons gedachtegoed wilt respecteren:
wij hebben hier joods-christelijke roots.

Een land, kortom, van orde en beschaving,
waar je de wietlucht al van verre ruikt,
waar één op de drie vrouwen is misbruikt,
van graaicultuur en internetverslaving,

van comazuipen en geredetwist.
Doe mee aan onze wegwerpmaatschappij,
gedraag u als een spullenfetisjist,

en wordt een socialmedianarcist.
Dan roept u op een dag: ik hoor erbij.
En bent u net zo schaamteloos als wij.

Bewegen

We zijn te lui, te dik en veel te zwaar,
dus hebben wij een goede raad gekregen:
hup Nederland, u moet weer gaan bewegen,
kom uit uw stoel, gij slome duikelaar!

Sta op, ren rond, ga dansen in de regen,
of touwtjespringen. Nee, genoeg gesuft!
Neem toch de trap, totdat u hijgt en puft,
na drie kwartier kunt u er wel weer tegen.

Drink liters bier terwijl u staat te zweten,
ga golfen met een lolly in uw mond.
Uw karbonaadje smaakt ook stukken beter

als u een eindje wandelt met de hond.
En als u bij McDonalds wilt gaan eten,
neem dan de fiets. Zo blijft u goed gezond!

Bisschoppensynode

Protest vanuit de bisschoppensynode:
nu Zwarte Piet totaal is aangepast,
moet ook de oude bisschop uit de kast,
zijn outfit is behoorlijk uit de mode.

‘Wij doen de mijters weg, de staf, de tabberd,
symbolen van de tirannie der kerk.
Een kind op schoot? Nee, pedofielenwerk.
En ook zo’n pokkenbaard zit ons belabberd.

Wij komen straks in shirt en spijkerbroek,
geknipt en gladgeschoren op bezoek.
Een unaniem bisschoppelijk besluit.’

En, lieve kinders, ach, wat maakt het uit?
De Sint heeft, als je hem voorbij ziet gaan,
nog steeds de schoenen van je vader aan.

Bloedrood

(voor International Justice Mission)

Voor jou, aan wie de ander zich vergreep,
voor jullie, die verhandeld zijn als beesten,
door slavendrijvers, meesters, zieke geesten,
de schaamtelozen, trek ik hier een streep.

Voor jou, vertrap, vernederd, overlopen,
vind ik een steen, een tegel, half verscheurd:
de kieren heb ik bloedrood ingekleurd,
een schaamrood lint, de voegen barsten open.

Je ziel lijkt in het duister opgegaan,
verdwenen in de vuisten van verraders.
Dit is mijn teken dat ik op zal staan

en vuurrood kleur bekennen aan de daders,
tot op de dag dat jou wordt recht gedaan,
zolang er mensenbloed klopt in mijn aders.

Bovenkamer

Mijn buurman heeft een grote ladekast
waarin bewaard wordt wat bewaard moet worden,
zichzelf de baas. En voor de goede orde
ontdoet hij zich van alles wat niet past.

Maar in mijn bovenkamer is het vol:
een nachthemd, dozen, halfvergane dromen,
een beeld waarvan geen afscheid is genomen,
beschimmeld brood, een fles, een wereldbol.

't Is tijd dat ik een telefoontje pleeg
en mannen van de vuilnisdienst laat komen
en vraag: ruimt u mijn zolderkamer leeg,

ik zoek een bovenzaal waar ramen zijn,
bedachtzaam avondlicht kan binnenstromen,
een tafel met vers brood en klare wijn.

Brexit

De politiek is niet mijn vakgebied,
toch staat er levensgroot in mijn agenda:
'Wees wijs en houdt u ver van referenda.'
Het zijn momentopnames, meer ook niet.

De Brexit. Ja, daar zit men lelijk mee.
Omdat men voor bezinning weinig tijd nam,
fungeert zo'n referendum als een splijtzwam
en deelt het volk genadeloos in twee.

Het schip drijft stuurloos op de woeste baren,
dreigt weg te zinken in de wereldzee
die men in het verleden heeft bevaren

en iedereen aan boord roept ach en wee.
Er klinkt nog zacht: '*Britannia rules the waves.*'
O nostalgie, vergeefs, vergeefs, vergeefs.